

“Dövlət qeydiyyatına alınmışdır”

Azərbaycan Respublikasının

Ədliyyə Nazirliyi

Qeydiyyat №3491

“30” dekabr 2009-cu il

Nazir müavini

_____ **Toğrul Musayev**

“Təsdiq edilmişdir”

Azərbaycan Respublikası

Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti

Protokol № 38

“18” dekabr 2009-cu il

Mərkəzi Bankın sədri

_____ **Elman Rüstəmov**

**MALİYYƏ XİDMƏTLƏRİNİN GÖSTƏRİLMƏSİ ÜÇÜN POÇT
RABİTƏSİNİN MİLLİ OPERATORUNA XÜSUSİ RAZILIQ (LİSENZİYA)
VERİLMƏSİ VƏ FƏALİYYƏTİNƏ DAİR PRUDENSİAL TƏNZİMLƏMƏ
QAYDALARI**

BAKI – 2009

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar “Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında”, və “Poçt haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və digər normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq hazırlanmış və poçt rabitəsinin milli operatoruna (bundan sonra - Milli operator) maliyyə xidmətlərinin göstərməsi üçün xüsusi razılıq (lisenziya) (bundan sonra –lisenziya), onun filial və şöbələrinə iş icazələrin verilməsi qaydalarını, habelə maliyyə xidmətləri sahəsində Milli operatorun fəaliyyətinə dair prudensial normativləri və tələbləri müəyyən edir.

1.2. Milli operator, onun filial və şöbələri maliyyə xidmətləri sahəsində yalnız Mərkəzi Bankın verdiyi lisenziyada və icazədə nəzərdə tutulmuş fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilərlər. Milli operatorun şöbəsinə maliyyə xidmətlərinin həyata keçirilməsi üçün icazə yalnız nəzdində fəaliyyət göstərmiş filialın maliyyə xidmətlərinin göstərilməsinə icazəsi olduğu halda verilə bilər.

1.3. Maliyyə xidmətlərinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya və icazələr müddətsiz verilir. Lisenziya və icazə verildiyi gündən qüvvəyə minir.

1.4. Milli operatorun fəaliyyətinə dair prudensial normativlərin və tələblərin müəyyən edilməsi maliyyə xidmətləri sahəsində onun təhlükəsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədini daşıyır.

2. Lisenziyanın alınması üçün müraciət

2.1. Maliyyə xidmətlərinin göstərilməsinə lisenziya almaq üçün Milli operator tərəfindən Mərkəzi Banka aşağıdakı sənədlər təqdim olunmalıdır:

2.1.1. lisenziyanın alınması üçün hüquqi şəxsin adı, təşkilati-hüquqi formasını, hüquqi ünvanını, hesablaşma hesabının nömrəsi və bankın adı, maliyyə xidmətləri üzrə fəaliyyət növlərini əks etdirən ərizə;

2.1.2. dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnaməsinin və nizamnaməsinin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surətləri;

2.1.3. maliyyə xidmətlərinin göstərilməsinə başlandığı ilk üç il üçün kommersiya strategiyasını və maliyyə proqnozlarını (balans, mənfəət və zərər haqqında hesabat) əks etdirən biznes plan;

2.1.4. auditor yoxlamasından keçmiş son maliyyə ilinin maliyyə hesabatları və son rübü əhatə edən balans, mənfəət və zərər haqqında hesabat, nağd pulun hərəkəti barədə hesabat;

2.1.5. Milli operatorun daxili informasiya, nəzarət və risklərin idarəetmə sistemlərinin reqlamenti (təşkilati strukturu, müvafiq struktur bölmələrinin, o cümlədən daxili audit bölməsinin əsasnamələri, Müşahidə Şurasının və daxili komitələrin əsasnamələri, maliyyə xidmətlərinə rəhbərlik edən şəxslərin səlahiyyətləri və s.);

2.1.6. Milli operatorun maliyyə xidmətlərinə aid hər bir fəaliyyət növü üzrə daxili qaydalar və müqavilələrin nümunəvi forması;

2.1.7. Milli operatorun maliyyə xidmətlərinə rəhbərlik edəcək vəzifəli şəxslərinin siyahısı, habelə onların hər biri üçün peşə ixtisası və təcrübəsi haqqında məlumatın göstərildiyi sənədlərin təsdiqlənmiş surətləri, məhkumluğun olub-olmaması haqqında məlumat;

2.1.8. Milli operatorun Müşahidə Şurasının üzvləri və daxili audit şöbəsinin rəhbəri haqqında məlumat;

2.1.9. lisenziyanın alınması üçün dövlət rüsumunun ödənilməsinə təsdiq edən sənəd.

2.2. Lisenziya alınması üçün Milli operatorun müraciətinə tələb olunan bütün sənədlər təqdim olunduqdan sonra ən gec 60 təqvim günü müddətində baxılır, çatışmazlıqlar, nöqsanlar aşkar edilmədikdə və ya imtina üçün digər əsas olmadıqda Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin növbəti iclasında lisenziya verilməsi məsələsinə baxılır və müvafiq qərar qəbul olunur.

2.3. Təqdim olunmuş sənədlərdə çatışmazlıqlar aşkar edildikdə, bu barədə müraciət edənə 15 təqvim günü müddətində yazılı bildiriş göndərilir. Bu müddət ərzində müraciət edənə bildiriş göndərilməzsə sənədlər baxılmaq üçün qəbul

edilmiş hesab olunur. Çatışmazlıqlar aradan qaldırıldıqdan sonra sənədlərə müvafiq qaydada baxılır, dövlət rüsumu ödənilir və lisenziyanın verilməsi barədə qərar qəbul olunur.

2.4. Lisenziyanın verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edilir:

2.4.1. bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş sənədlər tam təqdim olunmadıqda;

2.4.2. təqdim edilmiş sənədlərdə qeyri-dürüst və ya təhrif olunmuş məlumatlar olduqda;

2.4.3. Milli operatorun nizamnamə kapitalı bu Qaydalarda müəyyənləşdirilmiş minimum tələbə cavab vermədikdə;

2.4.4. bu Qaydalarda müəyyən edilmiş zəruri şərtlər təmin olunmadıqda.

3. Filial və şöbələrə icazələrin verilməsi

3.1. Filial və şöbələrin maliyyə xidməti göstərməsinə icazə almaq üçün Milli operatorun yazılı müraciətinə aşağıdakı sənədlər əlavə olunmalıdır:

3.1.1. filialın (şöbənin) maliyyə xidməti göstərməsinə icazə alınması barədə Milli operatorun səlahiyyətli idarəetmə orqanının qərarı və ya iclas protokolundan çıxarış;

3.1.2. filialın (şöbənin) Milli operatorun səlahiyyətli idarəetmə orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş əsasnaməsi (Əsasnamədə digər məlumatlarla yanaşı göstəriləcək maliyyə xidməti növləri göstərilir);

3.1.3. filialda (şöbədə) maliyyə xidmətinə məsul şəxs(lər)in (rəhbərin və ya digər müvəkkil şəxs(lər)in) səlahiyyətlərini əks etdirən sənəd, habelə peşə ixtisası və təcrübəsi haqqında məlumatları əks etdirən sənədlərin (təhsil haqqında və əmək fəaliyyəti barədə) təsdiqlənmiş surətləri, məhkumluğun olub-olmaması haqqında məlumat;

3.1.4. filialda maliyyə xidmətinə məsul şəxs(lər)in (rəhbərin və ya digər müvəkkil şəxs(lər)in) maliyyə xidmətləri üzrə peşə hazırlığını təsdiq edən məlumat və sənədlər.

3.2. Filialın və şöbənin maliyyə xidmətlərini həyata keçirməsinə icazə almaq üçün təqdim edilmiş müraciətə onun alındığı gündən 30 təqvim günü müddətində baxılaraq Mərkəzi Bank tərəfindən müvafiq qərar qəbul olunur.

3.3. Təqdim olunmuş çatışmazlıqlar aşkar edildikdə, bu barədə müraciət edənə 10 təqvim günü müddətində yazılı bildiriş göndərilir. Həmin müddət ərzində müraciət edənə bildiriş göndərilməzsə sənədlər baxılmaq üçün qəbul edilmiş hesab olunur. Çatışmazlıqlar aradan qaldırıldıqdan sonra sənədlərə müvafiq qaydada baxılır və qərar qəbul olunur.

3.4. İcazənin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edilir:

3.4.1. bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş sənədlər tam təqdim olunmadıqda;

3.4.2. təqdim edilmiş sənədlərdə qeyri-dürüst və ya təhrif olunmuş məlumatlar olduqda;

3.4.3. bu Qaydalarla müəyyən edilmiş zəruri şərtlər təmin olunmadıqda.

4. Lisenziyada icazə verilən fəaliyyət növləri

4.1. Milli operator, onun filial və şöbələri maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi üzrə fəaliyyəti Mərkəzi Bankdan aldığı lisenziya və icazədə müəyyən edilmiş həcmdə həyata keçirə bilərlər.

4.2. Lisenziyada və icazədə elə fəaliyyət növlərinə icazə verilir ki, onların həyata keçirilməsi üçün Milli operatorun işçiləri lazımi hazırlığa malik olsunlar və ya həmin fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün bu Qaydalarla müəyyən edilmiş digər zəruri şərtlər təmin olunsun.

5. Maliyyə xidmətlərinə rəhbərlik edən şəxslərin

peşə yararlılığına dair tələblər

5.1. Maliyyə xidmətlərinə bilavasitə rəhbərlik edən Milli operatorun vəzifəli şəxs(lər)i ali iqtisadi və ya hüquqi təhsilə və bank-maliyyə sahəsində azı 4 illik iş stajına və etibarlı işgüzar nüfuza malik olmalıdır.

5.2. Maliyyə xidmətlərinə rəhbərlik edən filialın vəzifəli şəxsi(ləri) ali və ya orta ixtisas təhsilinə, azı 3 illik iş stajına, bank işinə dair peşə hazırlıq kursunun sertifikatına və etibarlı işgüzar nüfuza malik olmalıdır.

5.3. Maliyyə xidmətlərini həyata keçirən şöbənin rəhbəri etibarlı işgüzar nüfuza malik olmalıdır.

6. Təşkilati-texniki tələblər

6.1. Milli operatorun təşkilati strukturu maliyyə xidmətlərinə adekvat səviyyədə qurulmalı, daxili informasiya, nəzarət və risklərin idarəetmə sistemi maliyyə xidmətləri sahəsində həyata keçirilən hər bir fəaliyyət növü üzrə səmərəli daxili nəzarətin həyata keçirilməsini təmin etməlidir. Milli operatorun daxili informasiya, nəzarət və risklərin idarəetmə sistemi avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi əsasında qurulmalıdır.

6.2. Maliyyə xidmətlərini göstərən filiallarda daxili informasiya sisteminin Milli operatorun baş ofisi ilə real vaxt rejimində əlaqəsi təmin edilməlidir.

6.3. Milli operatorun (filialının) maliyyə xidmətlərini göstərəcəyi yer aşağıdakı texniki-təchizat və təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməlidir:

6.3.1. kassa qovşağı və maliyyə xidmətlərinin həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan yer informasiya texnologiyaları vasitələri və hesablama texnikası ilə təchiz olunmalıdır;

6.3.3. pul vəsaitlərinin və digər qiymətlilərin saxlandığı kassa qovşağı mühafizə siqnalizasiya vasitələri ilə təchiz olunmalıdır;

6.3.4. əməliyyat və uçot işləri avtomatlaşdırılmış proqram təminatı vasitəsilə aparılmalıdır.

6.4. Milli operatorun şöbəsinin maliyyə xidmətlərini göstərəcəyi yer aşağıdakı texniki-təchizat və təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməlidir:

6.4.1. pul saxlanan yer oda davamlı dəmir seyflərlə təchiz olunmalı, təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməlidir;

6.4.2. informasiya texnologiyaları vasitələri və hesablama texnikası ilə təchiz olunmalıdır;

6.4.3. əməliyyat və uçot işləri avtomatlaşdırılmış proqram təminatı vasitəsilə aparılmalıdır.

6.5. Filiallarla Milli operator arasında nağd pulun və digər qiymətlilərin inkassasiya işinin təşkili Mərkəzi Bankın müvafiq normativ xarakterli aktları ilə banklar üçün müəyyən etdiyi qaydada tənzimlənir. Filiallar və şöbələr arasında nağd pulun və digər qiymətlilərin inkassasiya işinin təşkili Milli operatorun Mərkəzi Bankla razılaşdırılmaqla qəbul etdiyi daxili qaydaları ilə tənzimlənir.

7. Prudensial normativlər və tələblər

7.1. Milli operator maliyyə xidmətləri sahəsində fəaliyyəti dövründə nizamnamə kapitalının minimum məbləğinin, likvidlik göstəricilərinin və açıq valyuta mövqeyinin daimi olaraq aşağıdakı normativlər səviyyəsində saxlanmasını təmin etməlidir:

7.1.1. nizamnamə kapitalının minimum məbləği - 20 (iyirmi) milyon manat;

7.1.2. gündəlik ani likvidlik əmsalı - azı 50 (əlli) faiz;

7.1.3. açıq valyuta mövqeyi üzrə:

7.1.3.1. ayrılıqda hər bir sərbəst dönərli valyuta üzrə 5 (beş) faiz;

7.1.3.2. ayrılıqda hər bir qapalı valyuta üzrə 3 (üç) faiz;

7.1.3.3. sərbəst dönərli valyutalar üzrə məcmu açıq valyuta mövqeyi 10 (on faiz);

7.1.3.4. qapalı valyuta üzrə məcmu açıq valyuta mövqeyi 7 (yeddi) faiz.

7.2. Ani likvidlik normativinin hesablanması, likvidliyin planlaşdırılması və idarə olunması ilə bağlı digər tələblər, eləcə də açıq valyuta mövqeyinə dair tələblər Mərkəzi Bankın müvafiq normativ xarakterli aktları ilə banklar üçün müəyyən etdiyi qaydada tənzimlənir.

8. Prudensial hesabatlılıq

8.1. Milli operator maliyyə xidmətlərinə dair prudensial hesabatları aylıq əsasda hər növbəti ayın 10-dan gec olmayaraq Mərkəzi Banka təqdim etməlidir. İllik hesabatlar növbəti ilin yanvar ayının 15-dən gec olmayaraq, kənar auditor rəyi ilə təsdiqlənmiş illik balans, mənfəət və zərər haqqında hesabat isə auditor rəyi ilə birlikdə may ayının 1-dən gec olmayaraq təqdim edilməlidir. Zəruri hallarda Mərkəzi Bank aralıq hesabatların, habelə hesabatların tərtibinə dair əlavə sənəd və izahatların təqdim olunmasını tələb edə bilər.

8.2. Prudensial hesabatlar Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi forma və məzmununda təqdim edilir. Hesabatlar Milli operatorun baş direktoru, baş mühasibi və maliyyə xidmətinə məsul şəxs tərəfindən imzalanmalı, möhürlə təsdiq olunmalıdır. Rüblük və illik hesabatlar həmçinin Milli operatorun Müşahidə Şurasının sədri tərəfindən imzalanmalıdır.

8.3. Prudensial hesabatlar Milli operatorun və onun maliyyə xidmətləri sahəsində fəaliyyət göstərən bütün filial və şöbələrinin fəaliyyətini əhatə etməlidir.

8.4. Milli operatorun maliyyə hesabatlılığı sistemi maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı əməliyyatların (o cümlədən daxil olan pul vəsaitləri, həmin vəsaitlərin istifadəsi və investisiya edilməsi) maliyyə hesabatlarında ayrıca əks olunmasını təmin etməlidir. Maliyyə hesabatları prudensial hesabatlılıq çərçivəsində təqdim olunur.